

Op spitzen door het danstraject

Hilde Klein

Wil je dansen bij Het Nationale Ballet, dan gaat daar een heel traject aan vooraf. 'Ik was 10 toen ik begon op de balletschool. Mijn ouders vonden het eerst heel eng. Ik moest iedere dag alleen vanuit Lelystad naar Amsterdam en terug, maar ik vond het fantastisch. Ik wist wat ik wilde: dansen', glimlacht Ernst Meisner, voormalig danser en nu artistiek coördinator van de Junior Company van Het Nationale Ballet. De Junior Company is in 2013 opgericht en is een initiatief van Het Nationale Ballet en de Nationale Balletacademie om talentontwikkeling te stimuleren. Jong danstalent krijgt in een aparte groep twee jaar lang intensieve begeleiding en doet ervaring op als professioneel danser.

Om op hoog artistiek niveau te kunnen dansen is er meer scholing nodig. In Nederland is er het vooropleidingstraject van de Nationale Balletacademie, voor kinderen vanaf 10 jaar, dat zeven of acht jaar duurt. 'Er is wel eens discussie over of kinderen al zo jong moeten beginnen met dansen, maar die zevenjarige vooropleiding moet!' aldus Meisner. 'Juist in de jaren wanneer je lichaam groeit, kun je je lenigheid trainen, je spieren een soort "dansgeheugen" meegeven. Als je 10, 11 jaar oud bent, kun je bijvoorbeeld het uitdraaien nog goed trainen. Met 18 ben je te laat.'

Het voortraject kent dan ook een jaarlijkse opbouw volgens de Vaganova-methode, die precies beschrijft wat je wanneer leert, rekening houdend met de leeftijd en mogelijkheden van het lichaam. Meisjes gaan pas op spitzen na het derde of vierde jaar van de vooropleiding, de voeten zijn eerder nog niet sterk genoeg. Jongens leren een pas-de-deux in de laatste jaren van de vooropleiding. Daarvoor ontberen ze de kracht om de meisjes op te tillen. Vanaf groep 7 volgen de leerlingen een rooster waarin regulier en dansonderwijs gecombineerd worden. Vanaf de derde klas middelbaar onderwijs is het dansonderwijs buiten schooluren en volgen de leerlingen regulier onderwijs aan de havo of het vwo. Hierdoor wordt hun perspectief verbreed. Niet iedereen gaat immers naar de vervolgopleiding aan de Theaterschool. Soms vanwege fysieke veranderingen in de puberteit, waardoor het lichaam niet meer geschikt is voor een danscarrière, maar er zijn ook leerlingen die van gedachte veranderen. Anderen stromen na de vooropleiding door naar de hbo-fase van de Nationale Balletacademie.

Afgestudeerden van de vervolgopleiding doen auditie bij dansgezelschappen. Het duurt vaak nog jaren voordat ze een grotere rol mogen dansen. In de Junior Company krijgen ze die kans wel. De dansers van de Junior Company maken hun opwachting in avondvullende klassiek-romantische werken op het grote podium van Het Nationale Ballet. Meisner blikt terug op een zeer succesvol eerste jaar: 'De juniors hebben dertig tot veertig voorstellingen gespeeld, zowel met Het Nationale Ballet als met hun eigen groep, en hebben veel

Hilde Klein

is hoofd van de bibliotheek van
de Boekmanstichting

ervaring opgedaan.' Drie à vier keer per week kregen ze apart les en bij de grote producties werden ze gemonitord en gecoacht. Meisner: 'Het doorgeven van kennis deden we altijd al, maar nu veel intensiever. Die eigen producties zijn nieuw. Die geven jong talent de kans zich sneller te ontwikkelen.'

Dit beaamt Jessica Xuan, een jonge danseres, die doorstroomt van het tweede jaar naar Het Nationale Ballet. 'Het was een heel zwaar en vermoeiend jaar,' zegt Xuan, 'maar bevredigend vermoeiend. Ik heb in zoveel producties gedanst en daardoor veel geleerd. En plezier gehad.' De Junior Company maakte haar ook bewuster van de kansen en bedreigingen in het vak. 'Dansers zijn altijd bang voor blessures. Ik was daar nooit zo mee bezig, maar door de Junior Company ben ik er alerter op geworden.'

Aangezien de Junior Company uit twaalf dansers bestaat, kunnen ze ook in kleinere theaters optreden waar Het Nationale Ballet komt, waarmee ze een nieuw publiek bereiken. De Junior Company gaf voorstellingen in Nederland, Spanje en Engeland. In Londen wordt dit komend jaar voortgezet. Ook was er samenwerking met jonge musici van het Concertgebouworkest en er zijn plannen om intensiever samen te werken met jonge choreografen en designers. Meisner: 'Het is inspirerend voor jonge dansers om met ander jong talent uit verschillende disciplines te werken.'

Het blijft wel hard werken om deze kweekvijver in stand te houden. Dat geldt ook voor het financiële aspect. In het eerste jaar ontvangen de dansers een stagevergoeding en een beurs. Deze beurs wordt gedeeltelijk gefinancierd door private fondsen; voor het resterende deel wordt nog gezocht naar andere middelen. De achterliggende gedachte van de Junior Company is om Nederlands toptalent te behouden, maar men moet realistisch blijven. Meisner: 'Er zijn natuurlijk niet elk jaar twaalf plekken bij Het Nationale Ballet. Dit jaar zijn zeven juniors gecontracteerd. Dat is heel veel, maar dit kan niet ieder jaar.' Degenen die geen plek krijgen, worden dan ook begeleid naar plaatsing in een ander gezelschap.

www.operaballet.nl